

Activiteitenplan drie soorten

Ontwikkeling Wissinkerf te Vorden

V.O.F. Addinkhof

Projectnummer: 3750.05
Versie: CONCEPT
Datum: 05-05-2026

Inhoud

1.	Inleiding	2
1.1	Locatiegegevens	5
1.2	Soorten	5
2.	Projectgebied	6
2.1	Beschrijving projectgebied	6
2.2	Geplande werkzaamheden	6
3.	Methode en onderzoeksresultaten	7
3.1	Vleermuizen	7
3.1.1	Methode	7
3.1.2	Resultaten	8
3.2	Steenmarter	8
3.2.1	Methode	8
3.2.2	Resultaten	8
3.3	Steenuil	9
3.3.1	Methode	9
3.3.2	Resultaten	9
4.	Staat van instandhouding en wetgeving	10
4.1	Gewone grootoorvleermuis	10
4.1.1	Staat van instandhouding	10
4.1.2	Wetgeving	11
4.2	Steenmarter	12
4.2.1	Staat van instandhouding	12
4.2.2	Wetgeving	12
4.3	Steenuil	13
4.3.1	Staat van instandhouding	13
4.3.2	Wetgeving	13
5.	Maatregelen en planning	14
5.1	Uitvoering van de werkzaamheden	14
5.1.1	Gewone grootoorvleermuis	14
5.1.2	Steenmarter	15
5.1.3	Steenuil	15
5.2	Ophangen tijdelijke vleermuiskasten	16
5.3	Plaatsing marterhopen	17
5.4	Plaatsing steenuilnestkasten	18
5.5	Plaatsing zichtdicht scherm	19
5.6	Ongeschikt maken bebouwing	20
5.7	Ongeschikt maken groenopstanden	21
5.8	Controle op afwezigheid	21
5.9	Bescherming tijdelijke vleermuiskasten	22
5.10	Beheer en onderhoud steenuilnestkasten	22
5.11	Aanbrengen permanente voorzieningen	23
5.12	Planning	24

5.12.1	Gewone grootoorvleermuis	24
5.12.2	Steenmarter	25
5.12.3	Steenuil	25
5.13	Logboek	26
6.	Wettelijk belang en alternatievenafweging	27
6.1	Wettelijk belang	27
6.2	Alternatievenafweging	28
7.	Contactgegevens	29
7.1	Contactpersoon opdrachtgever	29
7.2	Opdrachtnemer en begeleidend ecooloog	29
8.	Literatuurlijst	30
8.1	Referenties	30
8.2	Gebruikte websites	30
Bijlage 1:	Ecologisch werkprotocol	31
	Fasering van de activiteiten	31
	Verlichting	33
	Beheer en onderhoud steenuilnestkasten	34
	Spreeuw	34
	Egel	34
	Ecologisch werkprotocol en onvoorziene situaties	35
	Logboek	35

Met opmerkingen [Lv1]: Na aanpassingen controleren
+ kop 3 verwijderen

1. Inleiding

In opdracht van V.O.F. Addinkhof is door Buro Ontwerp & Omgeving (BOO) een activiteitenplan opgesteld voor de locatie bekend als Wissinkerf, gelegen aan de Addinkhof 16 en 16a te Vorden. Aanleiding is de op 29 mei 2024 door Buro Ontwerp & Omgeving uitgevoerde quickscan flora en fauna en het daaruit voortvloeiende nader onderzoek. Uit de quickscan kwam naar voren dat de locatie geschikt is als rust-, nest- of voortplantingsplaats voor gebouwbewonende vleermuizen, de bunzing, wezel, boommarter, steenmarter, das, eekhoorn, sperwer, kerkuil, ransuil, steenuil, hazelworm, grote vos en teunisbloempijlstaart. Er is daarom nader onderzoek gedaan om vast te stellen of er verblijfplaatsen van deze soorten aanwezig zijn. Naar aanleiding van de resultaten van het nader onderzoek is onderhavig activiteitenplan opgesteld.

In Tabel 1 staat een samenvatting van de resultaten van het nader ecologisch onderzoek. Aangegeven is waar welke soort is aangetroffen, welke artikelen van de Omgevingswet (Ow) en het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) mogelijk overtreden worden en welke vervolgstappen genomen moeten worden.

Tabel 1. Samenvatting resultaten nader ecologisch onderzoek.

Soort	Aanwezigheid	Locatie	Wetsartikelen	Vervolgstep
Gewone dwergvleermuis	1 baltterritorium	Rond woningen op De Doeschot 1 en 2 en Addinkhof 14 en 16	-	N.v.t. aangezien het baltterritorium zich niet nabij de te slopen bebouwing bevindt
Gewone groot-oorvleermuis	1 zomerverblijf	Ruimte onder overkapping	Ow: art. 5.1, lid 2g Bal: art. 11.46, lid 1a, 1b en 1d	Activiteitenplan Aanvraag omgevingsvergunning
Bunzing	Nee	-	-	-
Wezel	Nee	-	-	-
Boommarter	Nee	-	-	-
Steenmarter	1 rust- of verblijfplaats	Groenopstanden binnen of vlak buiten het projectgebied	Ow: art. 5.1, lid 2g Bal: art. 11.54, lid 1a en 1b	Activiteitenplan Aanvraag omgevingsvergunning
Das	1 exemplaar	Grasveld	-	N.v.t. aangezien het projectgebied geen essentiële rol vervult, zie onderbouwing in hoofdstuk 5.2 (rapportage nader onderzoek)
Eekhoorn	Nee	-	-	-
Sperwer	Nee	-	-	-

Kerkuil	Nee	-	-	-
Steenuil	1 rust- of nestplaats	Steenuilnestkast in de tuin van Het Eelmerink 2a	Ow: art. 5.1, lid 2g Bal: art. 11.37, lid 1a, 1b en 1d	Activiteitenplan Aanvraag omgevingsvergunning
Ransuil	Nee	-	-	-
Huismus	Nee	-	-	-
Hazelworm	Nee	-	-	-
Grote vos	Nee	-	-	-
Teunisbloempijl staart	Nee	-	-	-
Vogelsoorten uit beschermings-categorie 2	Spreeuw	Bebouwing projectgebied	Ow: art. 5.1, lid 2g Bal: art. 11.37, lid 1a, 1b en 1d	Maatregelen i.h.k.v. de specifieke zorgplicht opnemen in een ecologisch werkprotocol
Algemene vogelsoorten	Houtduif, ekster, koolmees, zwartkop en vink	Groenopstanden of houtsingels randen van projectgebied	Ow: art. 5.1, lid 2g Bal: art. 11.37, lid 1a, 1b en 1d	Werkzaamheden buiten het vogelbroedseizoen opstarten
Egel	1 rust- of voortplantingsplaats	Groenopstanden midden weiland en tuinen	Ow: art. 5.1, lid 2g Bal: art. 11.27, Bal	Specifieke zorgplicht
Rode Lijst-soorten	Laatvlieger	Passerende en foeragerende exemplaren	-	N.v.t. aangezien er geen rust- of voortplantingsplaatsen aanwezig zijn in het projectgebied
Soorten van de Unielijst	Nee	-	-	-
Aziatische duizendknopen	Nee	-	-	-

In totaal werd er één zomerverblijf van de gewone grootoorvleermuis, één rust- of verblijfplaats van de steenmarter en één rust- of nestplaats van de steenuil aangetroffen die aangetast zullen worden door de werkzaamheden. Bij de voorgenomen werkzaamheden worden artikel 11.46, lid 1b en 1d, Bal (gewone grootoorvleermuis), artikel 11.37, lid 1b, Bal (steenuil) en artikel 11.54, lid 1b, Bal (steenmarter) overtreden. Deze artikelen hebben betrekking op het opzettelijk vernielen van rust- of voortplantingsplaatsen en het storen van soorten. Overigens wordt artikel 5.1 lid 2g van de Omgevingswet voor alle bovengenoemde soorten overtreden.

Daarnaast is artikel 11.37, lid 1d, Bal (steenuil) ook relevant. Dit artikel heeft betrekking op het opzettelijk storen van vogelsoorten. Het verbod op het opzettelijk storen van vogels geldt echter niet als het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort. Dit is opgenomen in het onderhavige activiteitenplan.

Ten slotte zijn ook artikel 11.46, lid 1a, Bal (gewone grootoorvleermuis), artikel 11.37, lid 1a, Bal (steenuil) en artikel 11.54, lid 1a, Bal (steenmarter) relevant voor deze soorten. Deze artikelen hebben betrekking op het opzettelijk doden of vangen van soorten. Er is echter geen omgevingsvergunning in het kader van deze artikelen mogelijk. Er dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen en zorgvuldig te worden gehandeld om het doden van soorten te voorkomen. Dit is eveneens opgenomen in het onderhavige activiteitenplan.

Voor de geplande ontwikkeling wordt daarom een vergunning in het kader van de Omgevingswet aangevraagd voor het opzettelijk verstoren en het opzettelijk beschadigen of vernielen van de rust- of voortplantingsplaats van de gewone grootoorvleermuis (artikel 11.46, lid 1b en 1d, Bal), voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van de rust- of nestplaats van de steenuil (artikel 11.37, lid 1b, Bal) en het opzettelijk beschadigen of vernielen van de rust- of voortplantingsplaats van de steenmarter (artikel 11.54, lid 1b, Bal). Deze omgevingsvergunning wordt aangevraagd voor de periode 01-09-2026 tot 01-09-2031, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele uitloop van de werkzaamheden. Dit activiteitenplan dient ter onderbouwing van de maatregelen en de aanvraag van de omgevingsvergunning.

In het voorliggende rapport worden achtereenvolgens het projectgebied (hoofdstuk 2), de methode en onderzoeksresultaten (hoofdstuk 3), de staat van instandhouding en wetgeving (hoofdstuk 4), de maatregelen en planning (hoofdstuk 5), het wettelijk belang en de alternatievenafweging (hoofdstuk 6) en de contactgegevens van de betrokken partijen (hoofdstuk 7) beschreven. In bijlage 1 staat tevens het ecologisch werkprotocol.

1.1 Locatiegegevens

Adres:	Addinkhof 16 en 16a te Vorden
Gemeente:	Bronckhorst
Provincie:	Gelderland
Coördinaten:	52.10754, 6.29873
Kadastraal:	VDN02-K-5495
	VDN02-K-6095
	VDN02-K-6096
	VDN02-K-6097
	VDN02-K-6098
	VDN02-K-6099
	VDN02-K-6100

1.2 Soorten

Nederlandse naam:	Gewone grootoorvleermuis
Wetenschappelijke naam:	<i>Plecotus auritus</i>
Functie plangebied:	Eén zomerverblijf
Periode aanwezig:	Jaarrond
Nader onderzoek door:	Buro Ontwerp & Omgeving
Uitvoeringsjaar:	2025
Vastgesteld:	Conform vleermuisprotocol 2021

Nederlandse naam:	Steenmarter
Wetenschappelijke naam:	<i>Martes foina</i>
Functie plangebied:	Eén rust- of verblijfplaats
Periode aanwezig:	Jaarrond
Nader onderzoek door:	Buro Ontwerp & Omgeving
Uitvoeringsjaar:	2025
Vastgesteld:	Kennisdocument kleine marterachtigen BIJ12

Nederlandse naam:	Steenuil
Wetenschappelijke naam:	<i>Athene noctua</i>
Functie plangebied:	Eén rust- of nestplaats
Periode aanwezig:	Jaarrond
Nader onderzoek door:	Buro Ontwerp & Omgeving
Uitvoeringsjaar:	2025
Vastgesteld:	Kennisdocument BIJ12

2. Projectgebied

2.1 Beschrijving projectgebied

Het projectgebied is gelegen aan de westelijke rand van de kern van Vorden en bevindt zich aan de Addinkhof 16 en 16a. Op de locatie bevindt zich een woonhuis met tuin, een schuur, een bijgebouw met aangebouwde kapschuur, een weiland en groenvoorzieningen die behoren tot een voormalige kwekerij. Het voorgenoemde bijgebouw had voorheen een kantoor- en kantinefunctie. Verder grenst het projectgebied langs de westelijke rand aan de Rondweg (N316). In de directe omgeving bevinden zich woonwijkgebieden, akkers, weilanden en agrarische bedrijven. Op de navolgende afbeelding is de begrenzing van het projectgebied weergegeven (Figuur 1).

Figuur 1. Luchtfoto van het projectgebied aan de Wissinkerf, gelegen aan de Addinkhof 16 en 16a te Vorden (rood kader).

2.2 Geplande werkzaamheden

De initiatiefnemer is voornemens de schuur en het bijgebouw met aangebouwde kapschuur te slopen en op het terrein nieuwe woningen te realiseren. Het huidige woonhuis blijft bestaan en zal in het plan worden ingepast. Om de ontwikkelingen mogelijk te maken zullen de aanwezige struiken, bomen en ruigte worden verwijderd. De tuin achter het woonhuis blijft deels bestaan.

3. Methode en onderzoeksresultaten

3.1 Vleermuizen

3.1.1 Methode

Het nader onderzoek naar vleermuizen werd uitgevoerd conform het vleermuisprotocol 2021 (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2025).

Voor vleermuizen zijn de onderzoeksmethoden van de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootvleermuis en laatvlieger aangehouden, waarmee ook andere vleermuissoorten konden worden aangetoond. Er is rekening gehouden met een mogelijke functie als zomerverblijf, kraamverblijf en paarverblijf. Gezien de ligging van het projectgebied binnen de home range van een mannenverblijf van de meervleermuis, werd hiernaast voor de meervleermuis rekening gehouden met een functie als satellietverblijf van een mannenkolonie. Naar de hiervoor genoemde verblijfsfuncties zijn twee avondrondes naar zomer- en kraamverblijven uitgevoerd in kraamperiode (15 mei t/m 15 juli), waarbij tenminste één ronde is uitgevoerd in de maand juni. Daarnaast is er ook één ochtendronde uitgevoerd in de periode waarin satellietverblijven van meervleermuizen kunnen worden aangetroffen (1 juli t/m 31 juli), waarbij wederom zomerverblijven van andere vleermuissoorten kunnen worden aangetoond. Twee andere rondes zijn uitgevoerd in het paarseizoen (15 augustus t/m 1 oktober). Hierdoor zijn in totaal vijf vleermuisinventarisaties uitgevoerd rond observatiepunten bij de bebouwing.

Zie onderstaande tabel voor een overzicht van alle vleermuisonderzoeken (Tabel 2).

Tabel 2. Overzicht veldgegevens vleermuisonderzoek.

Type onderzoek	Datum	Tijd	Temp. (°C)	Wind (Bft.)	Weer	Waarnemers
Kraam Zomer	16-06-2025 - 17-06-2025	22:00 - 00:30	15	N1	Bewolking 0% en droog	
Kraam Zomer	08-07-2025 - 09-07-2025	21:45 - 00:25	16 - 15,5	W2	Bewolking 100%	
Zomer (incl. satelliet meervleermuis)	29-07-2025	02:50 - 05:50	15 - 14	W2	Bewolking 50% en droog	
Paar	25-08-2025 - 26-08-2025	23:00 - 01:00	14 - 12	O2	Bewolking 10 - 0% en droog	
Paar	18-09-2025	20:45 - 22:45	18 - 17	ZW2	Bewolking 95 - 10% en droog	

De onderzoeken werden uitgevoerd met behulp van vleermuisdetectors (Batlogger M, Batlogger M2 en/of Pettersson D200) waarmee ultrasone geluiden van vleermuizen hoorbaar werden gemaakt voor het menselijk oor. Het vleermuisonderzoek op deze locatie is uitgevoerd door diverse onderzoekers (zie Tabel 2 uit de rapportage van het nader onderzoek).

3.1.2 Resultaten

Tijdens het nader onderzoek werden geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld binnen het projectgebied. Omdat uit de quickscan blijkt dat de gewone grootoorvleermuis toch (incidenteel) gebruik maakt van de overkapping dient desondanks te worden uitgegaan van één zomerverblijf van de gewone grootoorvleermuis in de te slopen bebouwing.

Overige vleermuissoorten zoals de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger werden ook vastgesteld tijdens de vleermuisonderzoeken, maar dit betrof in alle gevallen passerende of in de omgeving foeragerende exemplaren en een baltsterritorium van de gewone dwergvleermuis buiten de te slopen bebouwing. De meervleermuis werd in het geheel niet aangetroffen. Negatieve effecten op de voorgenoemde soorten zijn uitgesloten.

3.2 Steenmarter

3.2.1 Methode

Voor de steenmarter is geen onderzoeksprotocol beschikbaar. Om onderzoek naar deze soort uit te kunnen voeren werd gebruik gemaakt van de onderzoeksmethoden naar kleine marterachtigen, zoals gehanteerd in het kennisdocument van BIJ12 (BIJ12, 2024). Hiermee kon ook de steenmarter worden vastgesteld. Voor het onderzoek naar deze soort werden twee vrijstaande camera's en één marterbox geplaatst in het projectgebied.

3.2.2 Resultaten

De steenmarter werd alleen op meetpunt 2 en 3 (vrijstaande cameravallen) waargenomen, welke zich bevonden in de tuin in het midden van het projectgebied. Omdat de soort hier is aangetoond dient worstcase te worden uitgegaan van een rust- of verblijfplaats in de groenopstanden binnen of vlak buiten het projectgebied. Omdat de rust- of verblijfplaats verloren gaat, dan wel ongeschikt wordt door het uitvoeren van bouwwerkzaamheden, kunnen negatieve effecten op de steenmarter niet worden uitgesloten.

3.3 Steenuil

3.3.1 Methode

Het nader onderzoek naar de steenuil werd uitgevoerd conform het kennisdocument van BIJ12. Er werd onderzocht of het projectgebied deel uitmaakt van het territorium van een steenuil en of de soort in het projectgebied broedt. Om vast te kunnen stellen of de soort aanwezig is werden er drie inventarisaties uitgevoerd in de optimale periode voor het uitvoeren van steenuilonderzoek (Tabel 3). Dit is tussen 15 februari en 15 april. Bij aanwezigheid van de soort werd ook het terreingebruik in kaart gebracht om te kunnen bepalen of er onderdelen van de essentiële functionele leefomgeving verloren gaan. Daarnaast werd er ook een dagbezoek uitgevoerd, waarbij werd onderzocht of er sporen en dergelijke aanwezig zijn (BIJ12, 2017^b).

Tabel 3. Overzicht veldgegevens onderzoek steenuil.

Datum	Tijd	Temp. (°C)	Wind (Bft.)	Weer	Waarnemers
21-02-2025	18:45 - 20:45	14 - 13	ZO3	Bewolking 80% en droog	
17-03-2025	19:30 - 21:30	4 - 3	O2	Bewolking 0% en droog	
28-03-2025	19:30 - 21:30	7 - 4	ZW2	Bewolking 100% en droog	
29-04-2025	15:00 - 16:00	22	O2	Bewolking 0% en droog	

3.3.2 Resultaten

Het onderzoek naar de steenuil heeft niet geresulteerd in waarnemingen van de steenuil binnen het projectgebied. Echter duiden de roepen vanuit de steenuilenkast in de tuin van Het Eelmerink 2 op een rust- of nestplaats van de soort op slechts 20 meter afstand van de toekomstige bouwwerkzaamheden. Als gevolg van de geringe afstand tot het projectgebied zal de rust- of verblijfplaats verstoord worden door het uitvoeren van de bouwwerkzaamheden. Negatieve effecten op jaar rond beschermde rust- en verblijfplaatsen van de steenuil zijn daarom niet uitgesloten.

4. Staat van instandhouding en wetgeving

4.1 Gewone grootoorvleermuis

4.1.1 Staat van instandhouding

De gewone grootoorvleermuis is een vleermuissoort die verspreid over Nederland voorkomt met een duidelijke voorkeur voor bosgebieden op de hogere zandgronden en de duinstreek. Er zijn onvoldoende gegevens van de soort beschikbaar om tot een goed onderbouwde aantalsschatting te komen. In de Art. 17-rapportage van de European Environmental Agency (2019) wordt uitgegaan van 6.000 à 11.000 exemplaren. De populatietrend laat daarmee ten opzichte van het begin van de wintertellingen met het NEM-meetprogramma (1986) een matige toename zien. Hierdoor wordt de landelijke populatieomvang als 'gunstig' beoordeeld. Ten opzichte van het begin van de metingen is de soort namelijk in aantal verdubbeld. De soort komt in Nederland verspreid voor waardoor ook het criterium verspreidingsgebied beoordeeld is als 'gunstig'. Daar staat tegenover dat de aantallen in de periode 2006 – 2017 matig zijn afgenomen. De oorzaak hiervan is dat veel gebouwen ontoegankelijk zijn gemaakt, bijvoorbeeld door de renovatie van kerkzolders en restauratie van historische gebouwen. De kwaliteit van het leefgebied wordt daarom beoordeeld als 'ongunstig – ontoereikend'. Gezien de matig negatieve trend in de periode 2006 – 2017 en de afname van het aanbod aan verblijfplaatsen wordt het toekomstperspectief beoordeeld als 'ongunstig – ontoereikend'. Hierdoor is ook de landelijke staat van instandhouding beoordeeld als 'ongunstig – ontoereikend'. Door gebrek aan gegevens is de staat van instandhouding van Gelderland nog onbekend. Gezien de landelijke situatie moet worden aangetoond dat de voorgenomen activiteit niet bijdraagt aan een achteruitgang van de soort. De bebouwing moet daarom ongeschikt worden gemaakt in de minst kwetsbare periode en er moeten zowel mitigerende als compenserende maatregelen worden genomen om de lokale staat van instandhouding niet te laten verslechteren (Norren *et al.*, 2019).

De gewone grootoorvleermuis verblijft zowel in gebouwen als in bomen. In gebouwen bevinden de verblijfplaatsen zich vaak op zolders, achter houten gevelbetimmeringen, in spouwmuren, in vleermuis kasten en onder dakpannen en verblijfplaatsen in bomen bevinden zich vaak in holtes en spleten. De soort overwintert doorgaans in kelders, kalksteengroeven, grotten, vestingwerken, forten en bunkers. De foerageerhabitat bevindt zich niet per se in bebouwde gebieden. Ze jagen vaak in bosgebieden, langs bosranden, in parken, langs laanbomen en boven kruidenrijke plekken. Ook staat de soort erom bekend dat ze in gebouwen jagen, bijvoorbeeld op zolders van kerkgebouwen (Arcadis, 2018). Geschikt leefgebied moet in een straal van 2 à 6 kilometer van de verblijfplaatsen aanwezig zijn en in de periode dat jongen aanwezig zijn moet geschikt foerageergebied op 500 meter tot maximaal 1 km van de verblijfplaats afliggen (BIJ12, 2017^a). In de omgeving van het projectgebied is daarom voldoende geschikt leefgebied aanwezig, bijvoorbeeld langs houtopstanden en laanbomen in het buitengebied van Vorden. Deze gebieden liggen op minder dan 1 km afstand van het projectgebied en zijn daardoor te allen tijde goed bereikbaar als foerageergebied. Daarnaast zijn er vele woningen in de directe omgeving van het projectgebied met openingen naar spouwruimtes. Deze kunnen eveneens dienen als verblijfplaats. Naast het aanbieden van vervangende verblijfplaatsen is het voor de soort dus ook mogelijk om naar gebouwen in de omgeving uit te wijken.

4.1.2 Wetgeving

De gewone grootoorvleermuis valt onder de Habitatrichtlijn en is beschermd conform artikel 11.46 van het Bal. Hierdoor is het verboden om de soort opzettelijk te doden of vangen (artikel 11.46 lid 1a, Bal), opzettelijk te verstoren (artikel 11.46 lid 1b, Bal) en voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of vernielen (artikel 11.46 lid 1d, Bal).

Overtreding van artikel 11.46 lid 1a moet worden voorkomen door op zorgvuldige wijze te handelen en de werkzaamheden uit te voeren in de minst kwetsbare periode van het jaar. Omdat de bebouwing dient als zomerverblijf zullen de werkzaamheden leiden tot overtreding van artikel 11.46 lid 1b en lid 1d van het Bal.

Zoals boven beschreven worden op korte of lange termijn geen negatieve effecten verwacht op de lokale populatie of de staat van instandhouding van de gewone grootoorvleermuis. Dit wordt voorkomen door het nemen van maatregelen, zorgvuldig te handelen en de werkzaamheden uit te voeren buiten de kwetsbare periodes.

4.2 Steenmarter

4.2.1 Staat van instandhouding

Het voorkomen van de steenmarter is sinds 1950 stabiel of toegenomen. De staat van instandhouding is in de huidige situatie 'gunstig' in zowel Gelderland als heel Nederland (Arcadis, 2018). Daarnaast zijn de criteria populatieomvang, verspreidingsgebied, kwaliteit van het leefgebied en toekomstperspectief ook beoordeeld als gunstig. Er wordt niet verwacht dat de gunstige staat van instandhouding in gevaar komt bij het verwijderen van deze rust- of voortplantingsplaats. Door het aanbieden van vervangende verblijfplaatsen zal de plaatselijke populatie geen negatieve effecten ondervinden.

De soort heeft een groot aanpassingsvermogen en kan in vrijwel alle biotopen voorkomen. In het landelijke gebied bouwen ze hun nesten op zolders van schuren of boerderijen, maar in de bebouwde kom ook op zolders van woningen. Een steenmarter heeft 25 à 30 verblijfplaatsen en deze kunnen naast bebouwing ook bestaan uit boomholten, dicht struweel of takkenhopen (Zoogdierverseniging, z.d.). In de omgeving van het projectgebied is voldoende geschikt leefgebied aanwezig. Naast het aanbieden van vervangende verblijfplaatsen is het voor de soort ook mogelijk om naar andere gebouwen of houtopstanden in de omgeving uit te wijken.

4.2.2 Wetgeving

De steenmarter is een nationaal beschermde soort en is daardoor beschermd conform artikel 11.54 van het Bal. Hierdoor is het verboden om de soort opzettelijk te doden of vangen (artikel 11.54 lid 1a, Bal) en de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen (artikel 11.54 lid 1b, Bal).

Omdat de groenopstanden in het projectgebied zullen verdwijnen als gevolg van de ontwikkeling zal dit leiden tot overtreding van 11.54 lid 1b van het Bal. Overtreding van 11.54 lid 1a moet echter worden voorkomen, door op zorgvuldige wijze te handelen en de werkzaamheden te starten in de minst kwetsbare periode van het jaar.

Zoals boven beschreven worden op korte of lange termijn geen negatieve effecten verwacht op de lokale populatie of de staat van instandhouding van de steenmarter. Dit wordt voorkomen door het nemen van maatregelen, zorgvuldig te handelen en de werkzaamheden uit te voeren buiten de kwetsbare voortplantingsperiode.

4.3 Steenuil

4.3.1 Staat van instandhouding

De steenuil is een soort van kleinschalige cultuurlandschappen die met name voorkomt in het midden, oosten en zuiden van Nederland. Het geschatte aantal broedparen in Nederland lag tussen de 8.000 en 9.500 in de periode 2018 – 2020, de meest actuele beoordeelperiode. De landelijke staat van instandhouding wordt door SOVON Vogelonderzoek Nederland beoordeeld als 'zeer ongunstig'. Hierin zijn de criteria verspreiding en toekomst beoordeeld als 'matig ongunstig', aangezien de steenuil nog steeds in een groot aantal atlasblokken aanwezig is. De criteria populatie en leefgebied zijn echter beoordeeld als 'zeer ongunstig'. Ten opzichte van 1990 is het aantal broedparen sterk afgenomen (SOVON Vogelonderzoek Nederland, z.d.). Knelpunten zijn de intensivering van de landbouw, ruimtelijke ontwikkelingen en de aanleg van wegen. Hierdoor neemt het oppervlak aan geschikt leefgebied af en neemt de kans op aanrijding in het verkeer toe. Daarnaast vindt er predatie plaats door de in aantallen toenemende steenmarter (Arcadis, 2018).

De populatietrend van de steenuil in de provincie Gelderland volgt dezelfde lijn als de landelijke populatie (SOVON Vogelonderzoek Nederland, z.d.). In Gelderland broedt bijna 39% van de Nederlandse steenuilpopulatie. De soort komt verspreidt over de provincie voor, met uitzondering van bosrijke gebieden als de Veluwe en het Rijk van Nijmegen. Er bevinden zich echter drie bolwerken in de provincie, namelijk de Achterhoek en Liemers, het rivierengebied en de randen van de Veluwe (Arcadis, 2018). Ook in de buitengebieden van Vorden komt de steenuil voor. Met het aanbieden van vervangende verblijfplaatsen komt de staat van instandhouding niet in gevaar en worden negatieve effecten op de plaatselijke populatie zoveel mogelijk voorkomen. Daarnaast blijft de huidige rust- of nestplaats intact. Mogelijk blijven de steenuilen hier tijdens de werkzaamheden aanwezig of keren ze opnieuw terug nadat de werkzaamheden zijn afgerond.

4.3.2 Wetgeving

De steenuil valt onder de Vogelrichtlijn en is beschermd conform artikel 11.37 van het Bal. Hierdoor is het verboden om de soort opzettelijk te doden of vangen (artikel 11.37 lid 1a, Bal), nestplaatsen, rustplaatsen of eieren te beschadigen of vernielen (artikel 11.37 lid 1b, Bal) en de soort opzettelijk te verstoren (artikel 11.46 lid 1d, Bal).

Omdat de werkzaamheden zowel tijdens de aanleg als het gebruik kunnen leiden tot verstoring, zal dit leiden tot overtreding van 11.37 lid 1b en 1d van het Bal. Overtreding van 11.37 lid 1a moet echter worden voorkomen, door op zorgvuldige wijze te handelen en de werkzaamheden te starten in de minst kwetsbare periode van het jaar.

Zoals boven beschreven worden op korte of lange termijn geen negatieve effecten verwacht op de lokale populatie of de staat van instandhouding van de steenuil. Dit wordt voorkomen door het nemen van maatregelen, zorgvuldig te handelen en de werkzaamheden op te starten buiten de kwetsbare voortplantingsperiode.

5. Maatregelen en planning

5.1 Uitvoering van de werkzaamheden

De planning van de werkzaamheden is afgestemd op de aanwezigheid van de gewone grootoorvleermuis, steenmarter, steenuil, egel, spreeuw en algemene broedvogelsoorten. De werkzaamheden vinden daarom plaats in de minst kwetsbare periode van deze soorten (Tabel 4). Deze periodes zijn afgestemd op het document 'Toelichting voor aanvraag (soortbescherming) onder Omgevingswet (Ow) voor vergunning van verboden onder Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)' van de provincie Gelderland en de kennisdocumenten van BIJ12.

Tabel 4. Natuurkalender met kwetsbare periodes van soorten. Periodes in het rood zijn niet geschikt om te starten met de werkzaamheden. Periodes in het oranje kunnen geschikt zijn om te starten met de werkzaamheden, mits aan de voorschriften uit dit activiteitenplan wordt voldaan.

	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Gewone grootoorvleermuis												
Steenmarter												
Steenuil												
Egel *												
Spreeuw *												
Indicatief vogelbroedseizoen												

* Zie ecologisch werkprotocol in Bijlage 1.

5.1.1 Gewone grootoorvleermuis

De ecologische maatregelen worden in de onderstaande volgorde uitgevoerd:

- Ophangen tijdelijke vleermuiskasten;
- Ongeschikt maken van de bebouwing (na het aflopen van de gewenningstijd van de kasten én na vergunningsverlening);
- Controle op afwezigheid en 'natuurvrij'-verklaring;
- Sloop bebouwing;
- Bescherming tijdelijke vleermuiskasten;
- Aanbrengen permanente verblijfplaatsen (meerlaagse gevelbetimmering).

5.1.2 Steenmarter

De ecologische maatregelen worden in de onderstaande volgorde uitgevoerd:

- Plaatsing van twee permanente marterhopen;
- Controle op afwezigheid en 'natuurvrij'-verklaring;
- Ongeschikt maken van de groenopstanden (na het aflopen van de gewenningstijd van de marterhopen en na vergunningsverlening);
- Start bouwrijp maken werkgebied;
- Bescherming permanente verblijfplaatsen.

5.1.3 Steenuil

De ecologische maatregelen worden in de onderstaande volgorde uitgevoerd:

- Plaatsing drie permanente steenuilnestkasten;
- Plaatsing zichtdicht scherm langs de noordrand van het werkgebied;
- Start werkzaamheden buiten kwetsbare voortplantingsperiode;
- Bescherming permanente steenuilnestkasten.

Met opmerkingen Gelderland: Verblijfplaatsen voor deze soort zijn relatief makkelijk te mitigeren, met steenuilnestkasten. De focus bij de mitigatie of compensatie voor deze soort zal vooral op het compenseren van het aangetaste leefgebied liggen. Bijvoorbeeld door het aanleggen (of behouden) van houtwallen en kleine landschapselementen, zoals fruitbomen of takkenrillen. Bij de compensatie of mitigatie kan gekeken worden naar het verbeteren van de kwantiteit of kwaliteit van het leefgebied. Houdt bij het plaatsen van kasten ook rekening met het benodigde onderhoud.

Met opmerkingen Voor de steenuil staat duidelijk in de Toelichting voor vergunningsaanvragen (Provincie Gelderland) dat ook verbetering van het leefgebied noodzakelijk is (zie bovenstaand). Waar kan dat?

5.2 Ophangen tijdelijke vleermuiskasten

De eerste stap die voor de gewone grootoorvleermuis moet worden genomen is het plaatsen van tijdelijke verblijfplaatsen. Deze kasten zullen dienen als uitwijkplaats tijdens de werkzaamheden. Omdat er één zomerverblijf van de gewone grootoorvleermuis wordt aangetast moeten er kasten worden opgehangen binnen 200 meter van het huidige verblijf in de overkapping. De mitigatiefactor voor vleermuizen is vier per aangetroffen verblijfplaats. Voor de gewone grootoorvleermuis is daarom tijdelijke mitigatie met vier kasten noodzakelijk. Om hieraan te kunnen voldoen worden vier vleermuiskasten van het type VK WS 04 van Vivara Pro (bolle kasten) toegepast. Omdat de verblijfplaats zich in een gebouw bevindt worden de kasten (indien mogelijk) aan gevels van gebouwen in de omgeving aangebracht (Figuur 2).

De aangewezen locaties in onderstaande figuur betreffen een voorstel op basis van geschiktheid en afstand tot de huidige verblijfplaats. Op het moment van schrijven is nog niet bekend of de bewoners hiermee zullen instemmen. Indien er geen goedkeuring wordt gegeven worden de kasten binnen een straal van 200 meter van het huidige verblijf aan bomen opgehangen. In dat geval is overcompensatie noodzakelijk en wordt 6× type VK WS 04 van Vivara Pro toegepast. Andere locaties aan gevels zijn niet voorhanden, aangezien er weerstand is vanuit de omwonenden rond Addinkhof tegen de voorgenomen ontwikkeling.

Figuur 2. Potentiële locaties waar vleermuiskasten van het type VK WS 04 (gele stippen) kunnen worden aangebracht in de omgeving van het projectgebied (rood kader).

Voor het plaatsen van tijdelijke vleermuiskasten geldt een gewenningsperiode van minimaal drie maanden voorafgaand aan de start van de werkzaamheden, waarbij alleen de maanden in de actieve periode van vleermuizen meetellen (actieve periode vleermuizen: 1 april - 15 oktober). Dit betekent dat de kasten uiterlijk op 1 juni 2026 worden geplaatst, indien op 1 september 2026 wordt begonnen met werkzaamheden die een negatief effect hebben op paarverblijven in de overkapping. Tijdens de gewenningsperiode kan de gewone grootoorvleermuis de nieuwe kasten inspecteren. Vervolgens kunnen deze kasten worden gebruikt als uitwijkplaats tijdens de werkzaamheden.

Met betrekking tot het aanbrengen van vleermuiskasten worden de volgende vereisten in acht genomen:

- De kasten worden binnen 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats aangebracht aan gevels buiten het projectgebied;
- De kasten worden zo veel mogelijk op verschillende windrichtingen aangebracht;
- De kasten worden zo hoog mogelijk, maar minimaal op 4 meter hoogte aangebracht (gemeten vanaf de onderkant van de kast), vlak onder de nokrand of dakrand;
- Er vindt geen uitstraling van lichtbronnen plaats op de kasten;
- De kasten worden niet zo gepositioneerd dat ze kunnen worden geblokkeerd door openklappende ramen;
- De kasten worden buiten het bereik van predatoren aangebracht.

5.3 Plaatsing marterhopen

Voor de steenmarter is het noodzakelijk om alternatieve verblijfplaatsen aan te brengen in de omgeving van het projectgebied. De alternatieve verblijfplaatsen dienen permanent aanwezig te blijven. Er vindt dus geen tijdelijke mitigatie voor deze soort plaats. Als alternatieve verblijfplaats wordt gekozen voor twee marterhopen. De marterhopen worden aangebracht in houtsingels of houtopstanden (Figuur 3). De aangewezen locaties in onderstaande figuur betreffen een voorstel op basis van geschiktheid en afstand tot de huidige verblijfplaats. Op het moment van schrijven is nog niet bekend of de terreineigenaren hiermee zullen instemmen. Indien er geen goedkeuring wordt gegeven worden de marterhopen op andere locaties aangebracht binnen een straal van 1 kilometer van het projectgebied.

De twee marterhopen worden gebouwd met steen- en of puinafval en hebben een afmeting van minimaal 3 × 2 × 1 meter. De marterhopen worden geheel bedekt met takken en bladeren. De nestkamers worden toegankelijk gemaakt met één (dan wel twee) PVC-buizen met een diameter van minimaal 8 cm en een lengte van minimaal 1,5 meter. In de nestkamers wordt een laagje hooi aangebracht. De marterhopen worden geplaatst op een fundering van zand, grind of fijn vertakkingsmateriaal.

Figuur 3. Potentiële locaties voor de plaatsing van twee marterhopen (blauwe stippen).

Voor het plaatsen van de marterhopen geldt een gewenningsperiode van minimaal drie maanden voorafgaand aan de start van de werkzaamheden. Dit betekent dat de kasten uiterlijk op 1 juni 2026 worden geplaatst, indien op 1 september 2026 wordt begonnen met werkzaamheden die een negatief effect hebben op de verblijfplaats in het projectgebied (bouwrijp maken, bouwwerkzaamheden, etc.). Tijdens de gewenningsperiode kan de steenmarter de nieuwe verblijven inspecteren. Vervolgens kunnen deze verblijven worden gebruikt als uitwijkplaats tijdens de werkzaamheden.

5.4 Plaatsing steenuilnestkasten

De eerste stap die voor de steenuil moet worden genomen is plaatsen van steenuilnestkasten buiten het projectgebied. Omdat er één rust- of nestplaats van de steenuil wordt verstoord worden er gecompenseerd door drie kasten aan bomen op te hangen in de directe omgeving in het buitengebied van Vorden (Figuur 4).

Gekozen wordt voor kasten van het type UK ST 01 van Vivara Pro of een gelijkwaardig type. Deze kasten beschikken over een marterwerende sluis. Voor het plaatsen van tijdelijke steenuilnestkasten geldt een gewenningsperiode van minimaal drie maanden voorafgaand aan de start van de werkzaamheden. Dit betekent dat de kasten uiterlijk op 1 juni 2026 worden geplaatst indien op 1 september 2026 wordt begonnen met de werkzaamheden. Tijdens de gewenningsperiode kan de steenuil de nieuwe kasten inspecteren. Vervolgens kan de steenuil deze kasten gebruiken als uitwijkplaats tijdens de werkzaamheden.

Figuur 4. Potentiële locaties waar steenuilnestkasten van het type UK ST 01 van Vivara Pro kunnen worden aangebracht (groene stippen). Op bovenstaande kaart is ook de huidige nestlocatie (oranje stip) en een buffer van 300 meter rond de huidige nestlocatie ingetekend (transparante gele cirkel).

Uitgangspunten voor de plaatsing van steenuilnestkasten

De volgende aanwijzingen voor de plaatsing van steenuilnestkasten worden in acht genomen:

- De kasten worden in bomen geplaatst in de nabijheid van het projectgebied;
- De kasten worden aangebracht op een rustige plek op een hoogte van 2 tot 5 meter;
- De kasten worden geplaatst in bomen met een open structuur, zodat steenuilen een vrije aanvliegroute hebben naar de nestlocatie;
- Er wordt een strooisellaag van ca. 4 cm aangebracht waarin de steenuil een nest kan maken (bijv. houtsnippers).

5.5 Plaatsing zichtdicht scherm

De volgende stap die voor de steenuil moet worden genomen is het beschermen van de huidige nestlocatie in de tuin van Het Eelmerink 2a. Dit wordt gedaan door de plaatsing van een zichtdicht scherm langs de noordrand van het projectgebied (Figuur 5). Het scherm wordt voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden geplaatst en blijft staan totdat de werkzaamheden zijn afgerond. Het scherm wordt opgesteld met bouwhekken van minimaal 2 meter hoogte. De schermen worden zichtdicht gemaakt met anti-worteldoek. Hiermee wordt verstoring van de nestplaats in de tuin van Het Eelmerink 2a tot een minimum beperkt.

Figuur 5. Langs de noordrand van het projectgebied wordt een zichtdicht scherm geplaatst (gele lijn) om de huidige rust- of nestplaats van de steenuil op Het Eelmerink 2a te beschermen (oranje stip).

5.6 Ongeschikt maken bebouwing

De volgende stap die moet worden genomen is het ongeschikt en ontoegankelijk maken van het bijgebouw voor de gewone grootoorvleermuis. Het ongeschikt maken van de bebouwing mag alleen plaatsvinden op het moment dat de provincie Gelderland hier een vergunning voor heeft verleend en wanneer de gewenningsperiode van de tijdelijke vleermuiskasten is verstreken. Bovendien kan het ongeschikt maken (en daaropvolgende sloop) alleen plaatsvinden in de periodes waarin de voorgenoemde soorten het minst kwetsbaar zijn. Rekening houdend met de kwetsbare periodes van de gewone grootoorvleermuis kan dit alleen in de maand april en tussen 1 september en 15 oktober. Gelet op het voorgaande is de eerstvolgende periode waarin de bebouwing ongeschikt mag worden gemaakt tussen 1 september en 15 oktober 2026.

Bij het ongeschikt maken van de bebouwing worden alle potentiële in- of uitvliegopeningen door middel van *exclusion flaps* afgesloten, zodat vleermuizen de bebouwing kunnen verlaten, maar niet via dezelfde opening kunnen terugkeren. De in-/uitgang van een exclusion flap moet volledig glad zijn (ook aan de muurkant), zodat een vleermuis geen grip kan krijgen om terug te kruipen. Ook moet de uitgang (opening) van de exclusion flap minimaal net zo groot zijn als de opening die toegang tot de verblijfplaats verschaft óf, indien er delen worden dichtgezet, zo groot te zijn dat deze voor alle voorkomende vleermuissoorten nog te nemen is. Hierdoor worden exclusion flaps van het type EF3 van Unitura toegepast.

Wanneer delen van toegangsmogelijkheden worden dichtgezet, wordt vanuit elke voor vleermuizen mogelijke verblijfplaats binnen 2,5 meter een opening met exclusion flap toegepast. Voor het ongeschikt maken voor vleermuizen mogen geen zelf-expanderende vulmiddelen (zoals purschuim) worden gebruikt om gaten dicht te zetten. Ook mogen er geen netten, glaswol of andere materialen worden toegepast waarin vleermuizen verstrikt kunnen raken. De openingen tussen de exclusion flaps worden daarom dichtgemaakt met rugvulling van schuimrubber, dan wel (deels) met behulp van weringsborstels (bijv. type WB1 of WB2 van Unitura).

Het doel van de hiervoor genoemde maatregelen is dat vleermuizen uit de bebouwing vertrekken voordat de sloop plaats gaat vinden. De opgehangen vleermuiskasten kunnen tijdens en na deze periode functioneren als uitwijkplaats.

5.7 Ongeschikt maken groenopstanden

De volgende stap die voor de steenmarter moet worden genomen is het ongeschikt maken van de groenopstanden in het projectgebied. Het ongeschikt maken mag alleen plaatsvinden op het moment dat de provincie Gelderland hier een vergunning voor heeft verleend en wanneer de gewenningsperiode van de permanente marterhopen is verstreken. Bovendien kan het ongeschikt maken alleen plaatsvinden in de periode waarin de steenmarter het minst kwetsbaar is. De minst kwetsbare periode van de steenmarter valt tussen 1 september en 1 maart. De begroeiing wordt handmatig verwijderd.

5.8 Controle op afwezigheid

Gewone grootoorvleermuis

Nadat de bebouwing ontoegankelijk is gemaakt voor vleermuizen vindt er een controle op afwezigheid plaats. Deze controle vindt plaats in dezelfde vorm als een nader onderzoek naar vleermuizen, waarbij rekening wordt gehouden met het vleermuisprotocol voor de gewone grootoorvleermuis. Wanneer er bij de controleronde nog steeds in- of uitvliegende vleermuizen worden aangetroffen, dan moeten de maatregelen worden uitgebreid. Na drie dagen (waarop het weer bij zonsondergang geschikt is geweest voor vleermuizen) vindt er dan opnieuw een controle plaats. Wanneer er geen vleermuizen meer aanwezig zijn wordt de bebouwing natuurvrij verklaard door de begeleidend ecooloog en mogen sloopwerkzaamheden van start gaan.

Let op: Conform de voorschriften van de provincie Gelderland moet het ongeschikt maken maximaal twee weken voor de werkzaamheden worden uitgevoerd. Daar waar de werkzaamheden in de winterperiode moeten plaatsvinden, moet het ongeschikt maken en deze controle tussen 15 september en 15 oktober worden uitgevoerd.

Steenmarter

Voorafgaand aan de werkzaamheden worden daarbij de groenopstanden gecontroleerd op de afwezigheid van de steenmarter. Deze controle kan gelijktijdig worden uitgevoerd wanneer op afwezigheid van de gewone dwergvleermuis wordt gelet. Als de steenmarter niet aanwezig is wordt de bebouwing natuurvrij verklaard door de begeleidend ecooloog en kunnen de (sloop)werkzaamheden van start gaan.

Steenuil

Omdat de nestlocatie van de steenuil behouden blijft vindt er geen controle op afwezigheid plaats. Door het plaatsen van een zichtdicht scherm en het aanbieden van uitwijkmogelijkheden worden negatieve effecten op de steenuil zoveel mogelijk beperkt.

5.9 Bescherming tijdelijke vleermuiskasten

De tijdelijke vleermuiskasten kunnen na uitvoering van de werkzaamheden blijven hangen. Als het echter gewenst is deze voorzieningen te verwijderen, kan dit pas nadat de permanente voorzieningen (meerlaagse gevelbetimmering) zijn aangebracht aan de gevels van de nieuwbouw, de gewenningsperiode van de permanente voorzieningen is afgelopen (drie maanden in de actieve periode: 1 april - 15 oktober) en de afwezigheid van vleermuizen in de tijdelijke kasten is aangetoond door een ecologisch deskundige.

5.10 Beheer en onderhoud steenuilnestkasten

De aangebrachte steenuilnestkasten moeten jaarlijks buiten het broedseizoen van de steenuil worden gecontroleerd op functionaliteit. Hierbij is het met name van belang dat de kast toegankelijk is, niet verplaatst is, geen beschadigingen heeft opgelopen en buiten het bereik van roofdieren is. Als er beschadigingen e.d. zijn opgemerkt moet worden bepaald of het noodzakelijk is de kast te vervangen of (terug) te verplaatsen. Ook is het mogelijk de kast onbereikbaar te maken voor roofdieren. Er wordt eenmaal per jaar een veldbezoek uitgevoerd in de maand januari, voorafgaand aan het broedseizoen van de steenuil. De periodieke monitoring wordt in de eerste vijf jaar na vergunningverlening uitgevoerd door een ecologisch deskundige. De bevindingen worden bijgehouden in het ecologische logboek van de ontwikkeling.

Tabel 5. Samenvatting periodieke monitoring en beheeringrepen.

Onderdeel	Interval monitoring	Beheeringreep	Termijn
Uilenkasten	1× per jaar (in januari)	Vervangen of verplaatsen van kasten (indien noodzakelijk)	Tot jaar 5 na vergunningverlening

5.11 Aanbrengen permanente voorzieningen

Als de bouwfase eenmaal is aangebroken moeten $[1 \times 4 \approx]$ 4 permanente verblijfplaatsen voor de gewone grootoorvleermuis worden aangebracht. Voor het verlies van één zomerverblijf van de gewone grootoorvleermuis wordt gecompenseerd door het aanbrengen van constructies met meerlaagse gevelbetimmering die geschikt zijn voor deze soort. Gekozen wordt voor de plaatsing van meerlaagse gevelbetimmering van het type Vleermuiskast VMN1 van Unitura of een gelijkwaardig type (Figuur 6). De constructies worden toegepast op vier kopgevels van de nieuwbouwwoningen (Figuur 7).

Figuur 6. Vleermuiskast VMN1 van Unitura of een gelijkwaardig type meerlaagse gevelbetimmering wordt toegepast voor de gewone grootoorvleermuis (Beeldmateriaal: Unitura).

Met opmerkingen : Geschikte gevels bepalen en aanduiden op een kaart.

Met opmerkingen : Als deze tekeningen nog niet beschikbaar zijn aangeven dat deze locaties op een later moment worden bepaald.

5.12 Planning

De planning van de maatregelen die in dit hoofdstuk aan bod zijn gekomen staan in onderstaande tabellen weergegeven.

5.12.1 Gewone grootoorvleermuis

Tabel 5. Planning van de maatregelen en werkzaamheden. Handelingen in groen gemarkeerde periodes kunnen zonder beperkingen worden uitgevoerd, werkzaamheden in oranje periodes kunnen worden uitgevoerd mits aan voorschriften uit dit activiteitenplan wordt voldaan en in rode periodes kunnen de werkzaamheden niet plaatsvinden, zolang de bebouwing niet door een ecologisch deskundige natuurvrij is verklaard.

	2026											
	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Doorlooptijd vergunningsaanvraag												
Plaatsen tijdelijke vleermuiskasten												
Gewenningsperiode kasten												
Natuurkalender												
Ongeschikt maken bebouwing									*			
Controle op afwezigheid									*			
Sloop bebouwing												→
Aanbrengen permanente voorzieningen												→

* De bebouwing ongeschikt maken mag vanaf 1 september 2026 indien de gewenningstijd van de tijdelijke kasten is verstreken én nadat de vergunning is verleend door de provincie Gelderland. De controle op afwezigheid mag vervolgens vanaf drie dagen na het ongeschikt maken. De werkzaamheden mogen pas beginnen nadat de bebouwing natuurvrij is verklaard.

5.12.2 Steenmarter

Tabel 6. Planning van de maatregelen en werkzaamheden met betrekking tot de steenmarter.

	2026											
	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Doorlooptijd vergunningsaanvraag												
Plaatsen marterhopen												
Gewenningsperiode marterhopen												
Natuurkalender steemarter	×	×										
Ongeschikt maken groenopstanden									*			
Controle op afwezigheid									*			
Start werkzaamheden												→

* Het ongeschikt maken van de groenopstanden in het projectgebied mag vanaf 1 september 2026 indien de gewenningsstijd van de permanente marterhopen is verstreken én nadat de vergunning is verleend door de provincie Gelderland. De controle op afwezigheid mag vervolgens vanaf drie dagen na het ongeschikt maken. De werkzaamheden mogen pas beginnen nadat het terrein natuurvrij is verklaard.

5.12.3 Steenuil

Tabel 7. Planning van de maatregelen en werkzaamheden met betrekking tot de steenuil.

	2026											
	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Doorlooptijd vergunningsaanvraag												
Plaatsen steenuilnestkasten												
Gewenningsperiode steenuilnestkasten												
Plaatsing zichtdicht scherm												
Natuurkalender steenuil	×							×				
Ongeschikt maken bebouwing	n.v.t. (nestlocatie buiten het projectgebied blijft behouden)											
Controle op afwezigheid	n.v.t. (nestlocatie buiten het projectgebied blijft behouden)											
Sloop bebouwing									*			→

* De start van de sloopwerkzaamheden is gekoppeld aan de voortgang m.b.t. de gewone grootoorvleermuis.

5.13 Logboek

Van alle werkzaamheden wordt een ecologisch logboek bijgehouden dat (digitaal) op de bouwlocatie aanwezig is. Het is belangrijk dat alle mitigerende en compenserende maatregelen goed worden gedocumenteerd. Dit houdt in dat de locaties van de voorzieningen voor de gewone grootoorvleermuis, steenmarter en steenuil duidelijk in beeld moeten worden gebracht. Ook de datum waarop de voorzieningen zijn geplaatst moet worden vermeld. Ook als er onvoorziene situaties zijn tijdens de werkzaamheden wordt dit in het logboek vermeld.

6. Wettelijk belang en alternatievenafweging

6.1 Wettelijk belang

Algemeen bekend is dat de woningnood in Nederland hoog is. Landelijk gezien is er in 2024 een woningtekort van 401.000 woningen (ABF Research, 2024). Met de voorgenomen woningbouwontwikkeling Wissinkerf wordt het mogelijk gemaakt dat binnen de gemeente Bronckhorst een toename in het aantal woningen gerealiseerd kan worden.

In de 'Omgevingsvisie Bronckhorst 2035' is aangegeven dat de gemeente Bronckhorst tussen 2020 en 2030 1.700 tot 2.200 woningen wil realiseren en daarna voldoende woningen naar behoefte. De woningbouw binnen Wissinkerf kan hier een goede bijdrage aan leveren. Daarnaast blijkt onder andere uit de eerdere woonvisie 'Ruimte voor Wonen in Bronckhorst 2019-2025' en de huidige 'Herijkte woonvisie Bronckhorst 2024-2030' dat ook in Vorden, als één van de vijf grote kernen binnen de gemeente Bronckhorst, een grote behoefte is aan woningen.

Uit de lokale woonvisie 'Herijkte woonvisie Bronckhorst 2024-2030' van de gemeente Bronckhorst wordt duidelijk dat er ook in Bronckhorst een forse druk op de woningmarkt is en er een grote behoefte aan woningen is. De woningbouwontwikkeling van Wissinkerf sluit aan bij de vier uitgangspunten uit de woonvisie:

1. Woningbouw en woningbouwprogrammering – passende woning voor iedereen

De ontwikkeling draagt bij aan de uitbreiding van de woningvoorraad binnen de kern Vorden door extra woningen toe te voegen aan de westzijde van Vorden. Het gaat om de nieuwbouw van meerdere woningtypen met variatie in oppervlakte en prijs. Hierdoor is het toekomstige aanbod in nieuwe woningen geschikt voor meerdere doelgroepen, waaronder starters en kleinere huishoudens.

2. Woonbehoefte van aandachtsgroepen – zorgen voor elkaar

De ontwikkeling voorziet in diverse woningen behorend in het betaalbare segment of in de vrije sector. De ontwikkeling biedt daarmee ruimte aan een diverse groep woningzoekenden, wat past binnen het beleid om een evenwichtig woningaanbod te realiseren voor aandachtsgroepen.

3. Leefbaarheid – sterke dorpen en een leefbaar platteland

Door het toevoegen van woningen in de kern Vorden wordt bijgedragen aan de leefbaarheid van het dorp. De locatie is goed ontsloten en bevindt zich op korte afstand van diverse voorzieningen, waaronder winkels, horeca en openbaar vervoer. De herontwikkeling van een voormalige bedrijfslocatie kan tevens de leefbaarheid van de kern versterken.

4. Verduurzaming – duurzaam en toekomstbestendig wonen

Hoewel de exacte duurzaamheidsmaatregelen op gebouwniveau nog niet nader zijn uitgewerkt, biedt nieuwbouw de kans om te bouwen volgens de huidige eisen op het gebied van energieprestatie, klimaatadaptatie en milieubewust bouwen. Bij de verdere planvorming kunnen deze aspecten worden meegenomen in lijn met het gemeentelijke beleid.

Het niet kunnen vinden van een woning leidt bij veel starters en gezinnen tot wanhoop en gezondheidsklachten zoals stress en depressie. De voorgenomen woningbouwontwikkeling

Wissinkerf aan de westzijde van de kern Vorden draagt daarom bij aan de volksgezondheid doordat de doorstroming op de (lokale) woningmarkt wordt bevorderd en er woningen (binnen Vorden en de gemeente Bronckhorst) vrijkomen voor mensen die daar grote behoefte aan hebben.

Voor de gewone grootoorvleermuis en steenmarter wordt de vergunning aangevraagd in het kader van artikel 8.74k, lid 1b, belang 3°: *"in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten"*. Voor de steenuil wordt de vergunning aangevraagd in het kader van artikel 8.74j, lid 1b, belang 1°: *"in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid"*.

6.2 Alternatievenafweging

Alternatieve locaties

Het project is locatiegebonden. Er zijn daarom geen alternatieve locaties voorhanden.

Alternatieve werkwijze

Er zijn geen reële alternatieven voorhanden waarmee de verblijfplaats van de gewone grootoorvleermuis en steenmarter behouden kunnen blijven. En hoewel verstoring van de steenuil tot een minimum wordt beperkt, kunnen negatieve effecten als gevolg van de bouwwerkzaamheden niet geheel worden uitgesloten. Het op een rendabele manier herontwikkelen van het projectgebied is alleen mogelijk als de bestaande bebouwing wordt gesloopt en het weiland wordt gebruikt voor woningbouw. Het behoud van de verblijfplaatsen van de gewone grootoorvleermuis en steenmarter is daarom niet mogelijk.

Alternatieve inrichting

Bij de werkzaamheden in het projectgebied gaan er verblijfplaatsen van de gewone grootoorvleermuis en steenmarter verloren. Ook de rust- of nestplaats van de steenuil vlak buiten het projectgebied ondervindt (mogelijk) negatieve effecten. Dit is niet te voorkomen aangezien de ontwikkeling niet mogelijk is zonder de huidige verblijven te beschadigen of verstoren. De werkzaamheden vinden plaats in de minst kwetsbare periodes, waarbij de soorten in een eerder stadium hebben kunnen wennen aan nieuwe verblijfplaatsen. Dit is het meest gunstige alternatief, waarbij de mate van verstoring zoveel mogelijk wordt beperkt.

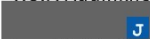
Alternatieve planning

De planning is afgestemd op de minst kwetsbare periodes van de gewone grootoorvleermuis, steenmarter en steenuil. Het ongeschikt maken van de bebouwing kan daarom alleen plaatsvinden in de periode 1 september t/m 15 oktober. Ongeschikt maken buiten deze periodes is geen optie omdat er geen verstoring mag optreden in de kwetsbare voortplantingsperiode van de voorgenoemde soorten en de overwinteringsperiode van vleermuizen.

7. Contactgegevens

Buro Ontwerp & Omgeving is betrokken als ecologisch adviseur van dit project.

7.1 Contactpersoon opdrachtgever

Naam: V.O.F. Addinkhof
Contactpersoon: J
Adres: Lage Weide 29
Postcode en plaats: 7231 NN Warnsveld
Telefoonnummer:
E-mail: J

Met opmerkingen J kloppen deze gegevens?

7.2 Opdrachtnemer en begeleidend ecooloog

Bedrijf: Buro Ontwerp & Omgeving
Contactpersoon: J
Adres: Velperweg 157
Postcode en plaats: 6824 MB Arnhem
Telefoonnummer:
E-mail: J

8. Literatuurlijst

8.1 Referenties

- Arcadis (2018). *De staat van instandhouding, Factsheets voor 25 soorten in Gelderland*. Arnhem, Nederland: Arcadis
- BIJ12 (2017^a). *Kennisdocument Gewone grootoorvleermuis (versie 1.0, juli 2017)*. Utrecht, Nederland: BIJ12
- BIJ12 (2017^b). *Kennisdocument Steenuil (versie 1.0, juli 2017)*. Utrecht, Nederland: BIJ12
- BIJ12 (2024). *Kennisdocument Kleine marterachtigen: Bunzing - Hermelijn - Wezel (versie 1.1, juli 2024)*. Utrecht, Nederland: BIJ12
- Norren, E. van, Adrichem, M. van, Bekker, D., Bos, G., Bosman, W., Creemers, R.C.M., Dijkstra, V., Limpens, H. & Smit, J. (2019). *Staat van instandhouding Gelderland, Factsheets voor 24 soorten*. Rapport 2019.09. Nijmegen, Nederland: Zoogdierverseniging.
- Provincie Gelderland (2024). *Toelichting voor aanvraag omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit onder de Omgevingswet (Ow) voor verboden genoemd in Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)*. Arnhem, Nederland: Provincie Gelderland.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland (z.d.). *Steenuil*. Geraadpleegd op 13 maart 2026 via <https://stats.sovon.nl/stats/soort/7570>
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdierverseniging (2025). *Vleermuisprotocol 2021, maart 2017*. Geraadpleegd via <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>
- Zoogdierverseniging (z.d.). *Steenmarter*. Geraadpleegd op 13 maart 2026 via <https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten/steenmarter>

8.2 Gebruikte websites

www.gelderland.nl
www.kadastralekaart.nl
www.pdok.nl
www.vivarapro.nl
www.unitura.nl
www.zoogdierverseniging.nl

Met opmerkingen Bronnen van het wettelijk belang nog toevoegen: 'Omgevingsvisie Bronckhorst 2035', 'Ruimte voor Wonen in Bronckhorst 2019-2025' en 'Herijkte woonvisie Bronckhorst 2024-2030'

Bijlage 1: Ecologisch werkprotocol

Fasering van de activiteiten

≤ 1 juni 2026 (vergunningsvrije handelingen)

- Het plaatsen van vier tijdelijke vleermuiskasten aan gevels binnen 200 meter van de te slopen overkapping (4× type VK WS 04 van Vivara Pro).
 - De kasten worden geplaatst op de locaties aangewezen in Figuur 2. Indien hier geen toestemming voor wordt verleend worden deze kasten aan bomen geplaatst binnen 200 meter van de te slopen overkapping. In dat geval is overcompensatie noodzakelijk en wordt 6× type VK WS 04 van Vivara Pro toegepast.
- Het plaatsen van twee marterhopen voor de steenmarter in het buitengebied van Vorden, nabij het projectgebied.
 - De kasten worden geplaatst op de locaties aangewezen in Figuur 3. Indien hier geen toestemming voor wordt verleend worden de marterhopen in andere houtsingels of houtopstanden aangebracht binnen 1 kilometer van het projectgebied.
- Het plaatsen van drie permanente steenuilkasten in het buitengebied van Vorden, nabij het projectgebied (3× type UK ST 01 van Vivara Pro).
 - De kasten worden geplaatst op de locaties aangewezen in Figuur 4. Indien hier geen toestemming voor wordt verleend worden de kasten op andere plekken aangebracht binnen 300 meter van de huidige nestlocatie.
- Voor de vleermuiskasten, steenuilnestkasten en steenmarterhopen geldt een gewenningstijd van minimaal drie maanden voorafgaand aan de start van de werkzaamheden, waarbij voor vleermuizen alleen de maanden in de actieve periode worden meegerekend (actieve periode: 1 april t/m 15 oktober).

≥ 1 september 2026 (let op: alléén na het verkrijgen van de vergunning)

- Ongeschikt maken van alle overige openingen voor vleermuizen door middel van exclusion flaps van het type EF3 van Unitura.
- Openingen tussen de exclusion flaps worden dichtgemaakt met rugvulling van schuimrubber, en langs de dakgoten met behulp van weringsborstels (bijv. type WB1 of WB2 van Unitura).
- Ongeschikt maken van de groenopstanden in het projectgebied door het handmatig verwijderen van begroeiing.

≥ ca. 4 september 2025 (vanaf drie dagen na het ongeschikt maken)

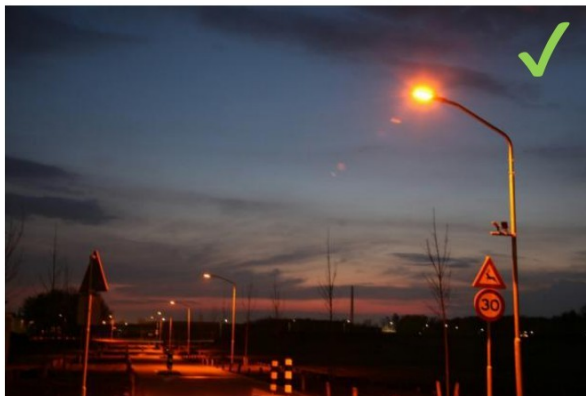
- Controle op effectiviteit (nachttemperatuur ≥ 10°C).
- De bebouwing wordt natuurvrij verklaard als er geen vleermuizen meer aanwezig zijn.
- Als er wel vleermuizen of steenmarters aanwezig zijn, gebouw verder ongeschikt maken en vanaf drie dagen daarna een hercontrole uitvoeren.
- De groenopstand in het projectgebied worden natuurvrij verklaard zodra de begroeiing is verwijderd.

≥ ca. 5 september 2025 (nadat de bebouwing natuurvrij is bevonden)

- Het plaatsen van meerlaagse gevelbetimmering voor de gewone grootoorvleermuis in kopgevels van de nieuwbouw (4× type VMN1 van Unitura).
- Uitstraling van verlichting naar de meerlaagse gevelbetimmering moet worden vermeden. De gewone grootoorvleermuis is gevoelig voor verstoring door lichtbronnen.
- Aanvang werkzaamheden

Verlichting

Maak in de actieve periode van vleermuizen 's avonds en 's nachts geen of zo min mogelijk gebruik van bouwverlichting. Uitstraling naar bomen, bebouwing en houtopstanden moet worden voorkomen. Indien verlichting in de permanente situatie noodzakelijk is wordt aangeraden om gebruik te maken van vleermuisvriendelijke, amberkleurige UV-vrije ledverlichting (Figuur 8). Zodoende kan eventuele verstoring tot een minimum worden beperkt. Er mag geen gebruik worden gemaakt van blauw en ultraviolet licht (Figuur 9). Waar verlichting noodzakelijk is, dienen de lichtstralen gebundeld te zijn en op de grond te worden gericht. Uitstraling van verlichting naar de meerlaagse gevelbetimmering dient eveneens te worden vermeden.

Figuur 8. Lichthinder wordt beperkt door het toepassen van amberkleurige UV-vrije ledverlichting (© Rijkswaterstaat).

Figuur 9. Groen en wit licht, zoals het groen licht in bovenstaand voorbeeld, gelden als verstorend voor vleermuizen (© Videra). Vleermuizen vermijden dergelijke verlichting.

Beheer en onderhoud steenuilnestkasten

De aangebrachte steenuilnestkasten moeten jaarlijks buiten het broedseizoen van de steenuil worden gecontroleerd op functionaliteit. Hierbij is het met name van belang dat de kast toegankelijk is, niet verplaatst is, geen beschadigingen heeft opgelopen en buiten het bereik van roofdieren is. Als er beschadigingen e.d. zijn opgemerkt moet worden bepaald of het noodzakelijk is de kast te vervangen of (terug) te verplaatsen. Ook is het mogelijk de kast onbereikbaar te maken voor roofdieren. Er wordt eenmaal per jaar een veldbezoek uitgevoerd in de maand januari, voorafgaand aan het broedseizoen van de steenuil. De periodieke monitoring wordt in de eerste vijf jaar na vergunningverlening uitgevoerd door een ecologisch deskundige. De bevindingen worden bijgehouden in het ecologische logboek van de ontwikkeling.

Spreeuw

Tijdens de quickscan werd de spreeuw vastgesteld, waardoor worstcase wordt uitgegaan van een nestplaats van de spreeuw in de bebouwing van het projectgebied. Voor de spreeuw dient de start van de werkzaamheden plaats te vinden buiten het broedseizoen van deze soort. Hieraan wordt echter voldaan wanneer rekening wordt gehouden met de gewone grootoorvleermuis. Ook wordt geadviseerd om vervangende nestgelegenheid voor de spreeuw te realiseren. Voor de spreeuw kunnen speciale spreeuwennestkasten worden geplaatst in de bestaande houtsingel langs de west- of zuidrand van het projectgebied, bijvoorbeeld type NK SP 02 van Vivara Pro. Hiermee kan worden voldaan aan de specifieke zorgplicht en komt de staat van instandhouding van de spreeuw niet in gevaar.

Egel

Tijdens het onderzoek met cameravallen is ook de egel vastgesteld in het projectgebied. Het is niet uit te sluiten dat de egel (nog) in het projectgebied aanwezig is tijdens het bouwrijp maken van het werkgebied. Voor de egel dient daarom de specifieke zorgplicht te worden nageleefd, waarbij passende preventieve maatregelen moeten worden genomen om nadelige effecten te beperken. Het is daarom noodzakelijk om werkzaamheden waarbij de egel verstoord kan worden, buiten de kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen) uit te voeren of op te starten, namelijk tussen 1 september en 31 oktober. Onder de verstorende werkzaamheden valt in elk geval het verwijderen van groenvoorzieningen. Om invulling te geven aan de specifieke zorgplicht dient tevens een visuele check te worden uitgevoerd, alvorens wordt gestart met het verwijderen van groenvoorzieningen.

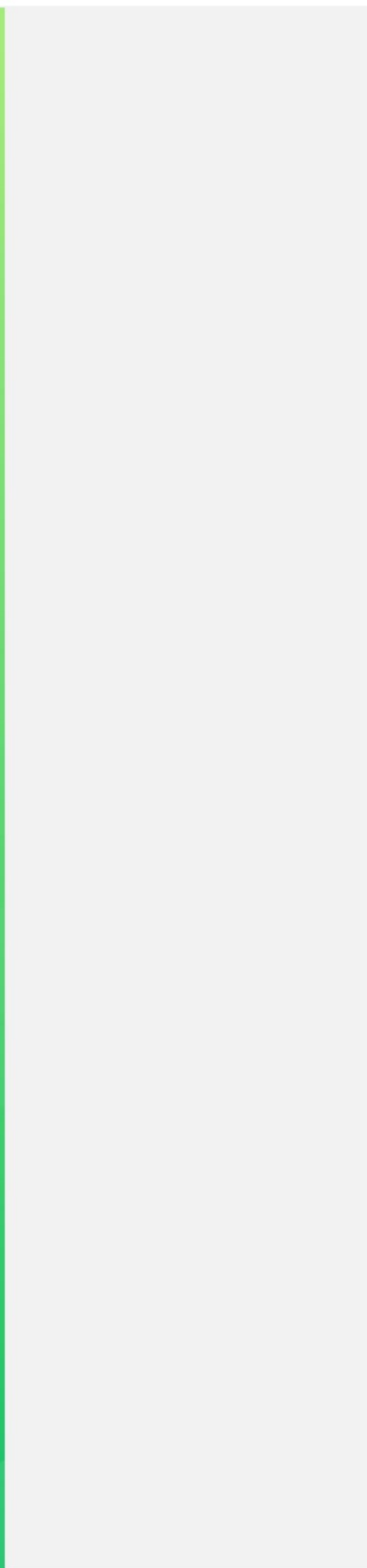
Ecologisch werkprotocol en onvoorziene situaties

Nadat de omgevingsvergunning wordt verleend wordt het ecologisch werkprotocol indien noodzakelijk nog bijgewerkt. Dit ecologisch werkprotocol is op de locatie aanwezig en de inhoud dient bij alle betrokken werknemers bekend te zijn. De activiteiten dienen aantoonbaar volgens dit protocol te worden uitgevoerd.

In onvoorziene situaties m.b.t. de aanwezige fauna wordt contact opgenomen met de begeleidende ecooloog. Afwijken van dit protocol is alleen toegestaan na goedkeuring door een ecologisch deskundige.

Logboek

Van alle werkzaamheden en maatregelen wordt een logboek bijgehouden. Hierin komt te staan welke maatregelen er zijn genomen, wanneer deze genomen zijn en wie erbij betrokken zijn geweest. Deze teksten worden zoveel mogelijk met foto's ondersteund.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen